

Nationaløkonomisk Forening

afholdt Møde Onsdag d. 17 Januar. Overregnskabsføreren ved de jydsk-fynske Baner, Kancelliraad **Buchheister** indledede en Diskussion om

Jærnbanernes Driftsudgifter og Taxter.

Til Indlederens Foredrag, der findes meddelt S. 401 fig., knyttede der sig følgende Diskussion.

Professor **Scharling** betragtede Indlederens Foredrag som for en ikke ringe Del rettet imod Anskuelse, Taleren all i en Aarrække havde forfægtet, og som han endnu hyldede. Det var selvfølgelig vanskeligt paa staaende Fod at kontrollere de Beregninger, Buchheister havde meddelt, og prøve de Principer, der havde ligget til Grund for samme; de meddelte Beregninger vare ganske ny for Taleren, og han kunde ikke her indlade sig paa at improvisere en Kritik af dem; men han maatte dog fremhæve, at der var visse Punkter i dem, som maatte fremkalde nogen Tvivl; det vilde saaledes være mærkeligt, om Udgiften skulde stige i det Forhold, som forudsat af Indlederen. Taleren skulde dog ikke gaa nøjere ind herpaa, men maatte forbeholde sig en senere nærmere Undersøgelse af disse Beregninger*). Derimod skulde han fremsætte nogle mere almindelige Be-

---

*) En nærmere Betragtning af den meddelte Beregning viser, at det forudsættes af Indlederen, at de saakaldte Transportudgifter stige netop i samme Forhold, som Trafiken forøges. Herom forbeholdes en nærmere Udtalelse i det følgende Hefte.

Nationaløkonomisk Forening

afholdt Møde Onsdag d. 17 Januar. Overregnskabsføreren ved de jydsk-fynske Baner, Kancelliraad **Buchheister** indledede en Diskussion om

Jærnbanernes Driftsudgifter og Taxter.

Til Indlederens Foredrag, der findes meddelt S. 401 fig., knyttede der sig følgende Diskussion.

Professor **Scharling** betragtede Indlederens Foredrag som for en ikke ringe Del rettet imod Anskuelse, Taleren all i en Aarrække havde forfægtet, og som han endnu hyldede. Det var selvfølgelig vanskeligt paa staaende Fod at kontrollere de Beregninger, **Buchheister** havde meddelt, og prøve de Principer, der havde ligget til Grund for samme; de meddelte Beregninger vare ganske ny for Taleren, og han kunde ikke her indlade sig paa at improvisere en Kritik af dem; men han maatte dog fremhæve, at der var visse Punkter i dem, som maatte fremkalde nogen Tvivl; det vilde saaledes være mærkeligt, om Udgiften skulde stige i det Forhold, som forudsat af Indlederen. Taleren skulde dog ikke gaa nøjere ind herpaa, men maatte forbeholde sig en senere nærmere Undersøgelse af disse Beregninger*). Derimod skulde han fremsætte nogle mere almindelige Be-

---

*) En nærmere Betragtning af den meddelte Beregning viser, at det forudsættes af Indlederen, at de saakaldte Transportudgifter stige netop i samme Forhold, som Trafiken forøges. Herom forbeholdes en nærmere Udtalelse i det følgende Hefte.

mærkninger. Han maatte da først fremhæve, at han meget vel havde indset Vanskelighederne ved Gjennemførelsen af de af ham forsvarede Principer. Dernæst maatte han fremhæve, at han i sine Udviklinger af denne Sag ikke havde taget Godstrafken med, fordi denne krævede en særlig Hensyntagen til de forskjellige Klasser af Gods, men kun holdt sig til Persontransporten; men naar man saaledes kun holdt sig til den ene Side, blev det naturligvis vanskeligere fuldt at gennemføre Beregninger. Spørgsmaalet drejede sig om to Punkter: dels en Principbetragtning, dels en praktisk Betragtning. Det første Spørgsmaal var: Hvilken Taxt er den mest principrigtige? Taleren var nu ikke en saadan Principrytter, at han vilde holde paa Taxter, der vel vare principrigtige, men tillige uheldige i praktisk Henseende. Paa den anden Side maatte han imidlertid forlange det godtgjort, at der virkelig var praktiske Misligheder tilstede, hvis han skulde opgive Principet. Med dem, der overhovedet nægtede Rigtigheden af Principet, blev en nærmere Drøftelse af Sagen overflødig. Spørgsmaalet om, hvilken Taxt der var den heldigste, maatte afgjøres ad Erfaringens Vej; men der forelaa kun meget faa Erfaringer. En Undersøgelse af de sjællandske Jærnbanners Regnskaber lige siden 1847 havde ikke ført Taleren til store Resultater. Dette var jo bl. A. begrundet i, at vort Banenet havde været i en stadig Udvikling; de ny Linjer, hvormed Nettet forøgedes, øvede Indflydelse paa Driften af de tidligere drevne, og det blev da et Spørgsmaal, af hvilket Omfang denne Indflydelse var. Det traf sig derhos saa uheldigt, at de sjællandske Jærnbanners Taxtforandringer næsten altid faldt sammen med Udvidelsen af Nettet eller Forandringen af Fartplanen. Ogsaa Handelskrisen faldt omtrent sammen med en Taxtforandring. Disse forskjellige Omstændigheder gjorde det vanskeligt at afgjøre, hvilken Indflydelse Taxtforandringen udøvede. Experimentet i Belgien var ikke afgjørende, hvad ogsaa Prof. Wagner havde godtgjort i en skarp kritisk Fremstilling, som Taleren beklagede ikke at have ved Haanden*).

---

*) Denne Fremstilling skal blive gengivet i næste Hefte af Tidsskriftet.

Kun saa meget kunde han strax her med Bestemthed sige, at Experimentet i Belgien var blevet forsøgt under særlig uheldige Forhold og kunde overhovedet ikke betragtes som nogen virkelig Gjennemførelse af Principet. Taleren maatte vedblivende fastholde Rigtigheden af de af ham forfægtede Principer, om det end muligvis ved deres Udførelse i Praxis vilde vise sig nødvendigt at gjøre Modifikationer, ligesom han naturligvis maatte indrømme Muligheden af, at et saadant Forsøg kunde vise, at han havde været for sangvinsk, hvad han dog vedblivende ikke troede.

Etatsraad **Melchior** anerkjendte, at man ved Taxtfastsættelsen ikke udelukkende skulde fæste Blikket paa, hvad der direkte indflød i Statskassen, da Jærnbannerne jo medførte meget store indirekte Fordele, baade foreget Toldindtægt og mange andre Fordele. Men et andet Spørgsmaal var, om det vilde bringe os indirekte Fordele at drage Godset ad Gøteborg-Frederikshavns-Vejen fra Sverig gennem Jylland til Tyskland. Hvis der ikke var indirekte Fordele derved — og Taleren kunde ikke se saadanne — var der ingen Opfordring for os til at sætte Taxten saa lav, at vi led direkte Tab derved. Saa vilde det være bedre at lade denne Trafik gaa ad Søvejen; saa vilde den danske Skibsfart maaske dog tjene lidt derved, uagtet det jo ganske vist var det Sandsynligste, at de svenske Skibe vilde drage Fordelen deraf.

Overkrigskommissær **Madsen** fandt, at Buchheisters Beregninger hvilede paa et lignende Grundlag som det, hvorpaa Taleren havde beregnet sin Trafiklov, ihvorvel der jo ganske vist var flere Forskjelligheder mellem Telegrambefordring og Jærnbanebefordring. En noget lignende Fremgangsmaade, som den Taleren havde anvendt ved sin Telegramtrafiklov, maatte kunne anvendes ved Jærnbannerne. Ved Hjælp af Transportenheder, sammensatte af Værdi og Rumfang, for Exempel, kunde man maaske komme ud over de Vanskeligheder, de komplicerede Forhold nu frembød.

Fuldmægtig **Marius Gad** fremhævede Nødvendigheden af i den foreliggende Sag at holde Spørgsmaalet om billige Taxter ude fra Spørgsmaalet om ensformige Taxter. De billige Taxter

vilde ganske vist være i høj Grad ønskelige, men i hvilket Omfang de vilde fremme Transporten, lod sig kun afgjøre ad Erfaringens Vej. Kun i ét Forhold — Lysttrafikken — kunde en Taxtnedsættelse virke i overordenlig Grad; naar ellers Taxterne vare rimelig lave, vilde en yderligere Nedsættelse, for Personers og de fleste Varers Vedkommende, kun virke i en mindre Grad, især naar Talen var om lange Rejser. Man kunde sympathisere med billige Taxter, men maatte tillige indrømme, at de ikke kunde gaa altfor langt ned. — Ensformige Taxter vilde neppe være praktiske. Det var klart, at Middeltransportlængden ikke kunde tænkes konstant. Ved den ensformige Taxt maatte enten de lavere Satser sættes i Vejret, eller Taxten sættes urimeligt lavt, hvilket ikke vilde være heldigt. Noget Andet var det, naar Talen var om Lystrejser, saasom paa Klampenborgbanen. En meget stærk Gjennemførelse af Zonesystemet lod sig ikke realisere.

Kancelliraad **Buchheister** indrømmede, at hans Foredrag var fremkaldt ved Scharlings Artikler om denne Sag. Scharlings Ide havde i høj Grad interesseret ham; men efter i flere Aar at have undersøgt Sagen var han kommen til det Resultat, at en ensartet Taxt eller en Zonetaxt var umulig. — Til Melchior bemærkede han, at dennes Spørgsmaal vedrørende Gøteborg-Frederikshavn-Farten burde reites til Indenrigsministeren. Det var forøvrigt Talerens Mening, at vi ikke havde nogen direkte eller indirekte Fordel af denne Transport. En Forhøjelse af Taxten havde imidlertid vist sig at formindske Trafikken. Til Madsen bemærkede han, at man endnu ikke havde fundet nogen Lov for Jærnbaneltrafikken, selv om en saadan maaske engang maatte kunne findes.

Melchior, Buchheister og Premierløjtnant **Smith** vekslede nogle Bemærkninger om Frederikshavn-Gøteborg-Farten.

Bureauchef **Falbe Hansen**, der havde ledet Forhandlingerne, sluttede disse med paa Foreningens Vegne at takke Kancelliraad Buchheister for det interessante Bidrag, han havde leveret til en overordenlig vigtig Sags Belysning.

Paa Mødet optoges til Medlemmer af Nationalekonomisk Forening:

Proprietær Z. Jacobsen.

Fuldmægtig i Indenrigsministeriet E. F. Larsen.

Grosserer A. C. Levysøhn.

Vexelmægler Joh. C. Melbye.

Fuldmægtig i Indenrigsmin. P. C. Nørgaard.

Bankassistent W. Slomann.

Ingeniør, cand. polyt. Tornø.

Murmester, Borgerrepræsentant Wienberg.

Overretsprokurator Fred. Wulff.
